

Fajtára keresni a CTRL majd az F gomb egyidejű lenyomásával megjelenő kis ablakban tud!

Alexandriai here

Egy éves pillangós növény, meleg-, és üde fekvésű termőhelyen ad jó termést.

Elsősorban intenzív perjefélékkel keverékben vessük.

Vetési idő: III. 25.–IV. 31. VIII. 10.–VIII. 31.

Vetőmagszükséglet: 30–35 kg/ha

Baltacim

Csak az öntözetlen homoktalajokon lehet versenyben a lucernával, mert erőteljes gyökérzetével könnyebben eléri a mélyebb, kötött talajréteget. Tápértéke a lucernával azonos, kiválóan emészthető szarvasmarha- illetve juhtakarmány. Mészben gazdag, vékony termőrégű, száraz kistajak pillangós szálastakarmánya. Kiváló ló- és szarvasmarha-takarmány. Legeltetve is hasznosítható, felfúvódást nem okoz, elviseli a tiprást, illetve a rágást is. A baltacim vetőmag tél- és fagyállósága, szárazságtűrése igen jó. Gyorsan sarjad úgy tavasszal, mint kaszálások után. Gazdaságosan 2-3 évig termeszthető.

Vetési idő: III. 10.–IV. 10.

Vetőmagszükséglet: 120–150 kg/ha

Bíborhere

Az áttelelő egyéves pillangósvirágú szálastakarmány-növények közé tartozik. A korai gyors fejlődésű növényt tisztavetésben és őszi takarmánykeverékként zölden szarvasmarhákkal és lovakkal etetik. Gyors fejlődésű, rövid tenyész idejű, amely a többi pillangósokhoz hasonlóan kiváló talajjavító, gazdagítja a talaj nitrogénkészletét, ezért helye van a zöldtrágya keverékekben.

Vetési idő: VIII. 01.–VIII. 30.

Vetőmagszükséglet: 30–35 kg/ha

Csillagfürt

A növény finom jellegű. Szára 50-80 cm magas, mereven felálló, fiatal korban dudva, később elfásodó, szilárd, erős. A főtengelelyből 3-6 elsőrendű oldalhajtást fejleszt. Időjárástól és tápanyag viszonyoktól függően másod-, harmadrendű hajtásokat, s ezeken termést is hozhat (emeletek). Levele tenyeresen összetett. A levélkék fordított tojásdad alakúak, színük középzöld. A virágok a fajra jellemző fürtvirágzatban helyezkednek el, színük kékesfehér.

A hüvely egyenes alakú, zárt, a virágzati tengelyről nehezen törik le, 3-6 magvú. A mag közepes nagyságú, lekerekítetten szögletes, oldalai teltek, csontszínűek. Ezermagtömege:320-370 g, Nyersfehérjeter tartalma: 35-38%, Összalkaloid tartalma: 0,03-0,08%.

A gyenge termékenységű savanyú talajok takarmánynövénye. Nagy fehérjeter tartalmú, kettős hasznosítású fajta (abrak, vagy zöldtakarmány). Termesztéséhez széles határok között választható ki megfelelő talaj. Közepes tápanyagigényű, intenzívebb típusú, igen jól alkalmazkodik a különböző fizikai talajféleségekhez. Rövidebb tenyész ideje révén a magasabban fekvő északi tájakon is biztonsággal termeszthető. A legfontosabb kórokozókkal szemben (fuzáriumos hervadás, barna levél- és hüvelyfoltosság) szántóföldi körülmények között nem túl érzékeny, illetve toleráns. Mélyen gyökerező, nagy nitrogén gyűjtésű (120-180 kg/ha) fajta. Talajjavító, kiváló elővetemény. Gépi betakarításra alkalmas. Tenyész ideje 124-142 nap. Potenciális termőképessége 4,5-5,0 t/ha mag, illetve 25-35 t/ha zöldtömeg. Ajánlott vetőmag norma magtermesztés esetén 100-150 kg/ha, zöldtrágya vetésre 200 kg/ha Vetési idő: III. 15.–IV. 15. Vetőmagszükséglet: 120–140 kg/ha.

Balkányi 23

Fehérvirágú csillagfürt (*Lupinus Albus*). Fajtaelismerés éve: 2005. Fajta tulajdonos: Bagoly István. Fajtafenntartó: Balkányi Vetőmag Kft. Kettős hasznosítású keserű csillagfürt fajta. Fehérje tartalma a szójához hasonló, alkaloidamentesítés (kioldás) után a gazdasági használlatok takarmányozásában felhasználható.

A standardokhoz képest a legnagyobb zöldhozamot adja, 20-25 cm-rel magasabb, mint a Vajai 1. N gyűjtő: kb. 90 kg/ha kötött nitrogénnel gazdagítja a talajt. A laza szerkezetű, savanyú kémhatású talajok nagy tömeget adó zöldtrágya növénye. Ezermagtömege: 370 g. A virágok színe: rózsaszín. 2-3 emeletben képződnek a szemtermést adó hüvelyek, a teljes érés után sem pereg. Termesztése műtrágyázás nélkül is megvalósítható, szerény adagú makro elemek adagolását meghálálja.

Kártevők a gyakorlatban nem károsítják, a görbüléssel járó szárelhalás kórokozójával (*Colletotrichum* sp.) szemben eddig ellenálló. A tenyészidőszakban (ami 160 nap) vegyszeres lombvédelmet nem igényel. Zöldhüvelyes állapotban bedolgozva a hektáronkénti zöldtömeg: 35-40 tonna. Ajánlott vetőmag norma zöldtrágya vetésre 200 kg/ha.

Tavaszi, fővetésű zöldtrágya (vetésidőtől függően) és annak bedolgozása után nyári-őszii vetésű növények termelhetők. A másodvetést (augusztus 20-ig) csak akkor kezdjük el, amennyiben 8-12 mm csapadékot kapunk. Mindkét zöldtrágyázási módszerre érvényes az, hogy a bedolgozással meg kell várni a zöldhüvelyes állapotot.

Vetésnorma: Magnak 55-150kg, Zöldtrágyának 180-200kg.

Facélia

A közönséges facélia, mézontófü, Észak-Amerikából származó egyéves, nálunk dísznek ültetett vagy méhlegelőnek, zöldtakarmánynak és zöldtrágyának vetett növény. Az egész ország területén sikeresen termesztendő vetőmag, kivéve a zord fekvésű tájakon. A silány homok, a szívós kötött agyag és a szik kivételével mindenütt termesztendő. Legjobb előveteményei az istállótrágyázott kapás és rostonvények, vagy kapás utáni gabona. Legjobb, ha két kalászos közé vetjük a vetésforgóban.

Vetés zöldtrágyázási célra: június-szeptember, gabona-sortáv, aprómorzsás magágy.

Vetőmagmennyiség: 15–18 kg/ha.

Lilla

Pannon Mag nemesítés. Piacvezető magyar fajta. Kiváló szárazságtűrés, jó gyomelnyomóképesség jellemzi. Csökkenti a talajlakó kártevők, és kórokozók mennyiségét. Az egyik legbővebben mézelő növény.

Vetés zöldtrágyázási célra: június-szeptember, gabona-sortáv, aprómorzsás magágy.

Vetőmagmennyiség: 15–18 kg/ha.

Bee Happy

Észak-Amerikából származó egyéves, nálunk dísznek ültetett vagy méhlegelőnek, zöldtakarmánynak és zöldtrágyának vetett növény. Hazánkban a homok és a kötött agyagtalajok kivételével mindenütt termesztendő.

Vetés zöldtrágyázási célra: június-szeptember, gabona-sortáv, aprómorzsás magágy

Vetőmagmennyiség: 15–18 kg/ha

Fehér here

Elsősorban mint a füveshere-keverékek fontos pillangós tagja jöhet számításba. Zöldtermőképességét és beltartalmi értékmérő tulajdonságait(magas nyersfehérje tartalom, jó emészthetőség), valamint kiváló társuló képességét tekintve a szarvaskerep, a legelő típusú lucerna és egyéb herefélék mellett a legelterjedtebben alkalmazott pillangós komponens a gyeptelepítésekben. A termesztett fehér herének elsősorban a mesterséges legelők és kaszálók takarmányként(széna, zöld etetés, szenázs) történő hasznosításában van jelentősége. A fehér herés füvek keverékek a szárazabb klímájú területeken termesztendők jó eredménnyel. Tiszta telepítésben hozzájárulnak a talajerő fenntartásához az értékes tartló- és gyökérmaradványukkal, mikrobiális nitrogénkötésükkel, valamint zöldtrágyaként történő hasznosításukkal. Vetési idő: III. 10.–III. 31. Vetőmagszükséglet: 6–10 kg/ha

Görögszéna

Elővetemény értéke a legigényesebb kultúrák által támasztott követelményeknek is megfelel, és a talaj szerkezetére gyakorolt pozitív hatása sem elhanyagolható tényező. Gabona után vetve, ősszel lesilózva, egy adott évben duplán hasznosíthatjuk területünket, emellett 15-32 tonna zöldhozamot takaríthatunk be hektáronként (az őszi csapadékmennyiségtől függően). Másodvetésű zöldtakarmányként frissen etetve, vagy szenázsként tartósítva elsősorban kérődzők takarmányozásában hasznosítható. Gyomirtást nem igényel! Kerülendő a szélsőségesen erősen savanyú, könnyű szerkezetű homoktalaj.

Magas szénhidrátartalma miatt ellentétben a lucernával, önmagában is jól silózható. Önmagában is kiváló minőségű szilázst ad. Eredendően gyógynövény, minden növényi részében megtalálhatóak hatóanyagai, tőgygyulladás és az abból adódó termelés kiesés, valamint a gyógyszerköltség is megtakarítható. Másodvetésként 24,9 tonna zöldtömeget adott hektáronként.

Vetőmagnorma/ha: 75-80 kg

Lucerna

A pillangósvirágú szálastakarmány-növények közül nálunk a szántóföldön a lucerna termesztése a legfontosabb, amelyet elsősorban a kiváló termőképességének, a hosszú élettartamának és jó takarmányértékének köszönhet. A takarmánybázisban betöltött szerepén túl a lucerna (és minden évelő pillangós) felértékelődik a növénytermesztés rendszerében mint a talajt nitrogénben gazdagító növény. A lucerna gyökerén élő Rhizobium-baktériumok megkötik a légköri nitrogént, így ezzel biztosítják a lucerna N-igényének jelentős részét. Felértékelődik továbbá mint talajszerkezetet javító kultúra. Gyökérzete kiterjedt és mélyre hatoló.

A lucerna takarmányként történő hasznosítása sokirányú. Így szénakét, zöldként, szilázs és szenázs készítése után, valamint lisztnek és különféle pelletnek feldolgozva egyaránt lehetséges. Elsődleges hasznosítása a tömegtakarmány termelés.

Vetési idő: III. 10.–IV. 15. VIII. 10.–VIII. 25.

Vetőmagszükséglet: 15–25 kg/ha

Anna

Állami elismerés éve: 1989.

Az országos fajtakísérlet standard fajtája. Szára magas, világoszöld színű. Keresztmetszete négyszögletes. A levélkéik hosszúkás ovális alakúak, enyhén fogazott szélűek. A színük világoszöld. A virágzata sötétlila és kékszínű. Ezermagtömege: 2,2-2,4 gr.

A kisparcellás állami kísérletekben a 30 és 40 naponkénti kaszálási forduló átlagában a legjobb termőképességű minősített fajták szárazanyaghozamát érte el. A virágzás ideje korai. A tavaszi

és a kaszálások utáni sarjadási üteme gyors. A szárszilárdsága megfelelő, a finom szár ellenére megdőlésre csak a kaszálások megkésése esetén hajlamos. Hosszú élettartamú, ugyanis a kísérlet 4. évében ez a fajta adta a legtöbb szárazanyagtermést.

A fertőző hervadással (*Verticillium albo-astrum*, *Fusarium* spp.) szembeni szántóföldi rezisztenciája jó.

A fajta az ország minden területén termelhető, az intenzív termesztési feltételeket nagy terméssel honorálja. Kiváló termőképessége megfelelő tápanyagellátottsági szinten realizálható. A köztemesztésben lévő fajtákhoz képest korábban kaszálható, ezáltal lassúbb fajtákkal társítva a gazdaságokban az optimális kaszálási időszak megnyújtható. Egyéb termesztési tulajdonságai a többi minősített fajtáéval azonos.

Lilly

Állami elismerés éve: 1986

Felálló bokorformát mutató takarmány lucerna. Szára közepesen vastag, világoszöld színű.

Levélkéi hosszúkás ovális alakúak, a felső részen fogazott, világoszöld színű. A rajzolat erőssége: közepes. A levélke gyengén szőrözött. Hosszú, közepesen tömött virágzata van. Virágzási ideje közepes. A virág színe a kék különböző árnyalatai. A populációban füstszerű virágszirmú egyedek 30-33%-ban, tarka virágúak 5-8%-ban fordulnak elő. Ezermagtömege: 2,2-2,4g

Közepesen gyorsfejlődésű, gyakran kaszálható, hosszú élettartamú fajta. Tavasszal és a kaszálások után igen jól sarjad. 4 év alatt 28 és 35 naponkénti kaszálás átlagában többet termelt, mint a minősített fajták. Szárszilárdsága megfelelő, megdőlésre csak a kaszálási idő megkésése esetén hajlamos. Fertőző hervadással szembeni szántóföldi rezisztenciája, tél és fagyállósága kiváló.

A fajta elsősorban intenzívtermesztési körülmények között, megfelelő tápanyagellátással érhet el nagy termést. Ugyanakkor kiemelkedő alkalmazkodási-képességének köszönhetően gyengébb termőképességű homoktalajokon is jó eredménnyel termelhető. Ebben az esetben az alaptrágya és az évenkénti fejtrágyázás meghatározó.

Express

Az Expressz lucerna nem véletlenül kapta a nevét. Minősítésekor - 1991.-ben - nem volt olyan különleges fajta az akkor 18 minősített fajtát tartalmazó választékban, amely olyan gyorsan regenerálódott volna vágás után, mint az Expressz.

A nálunk szokásos 40 napos vágási fordulóval szemben akár 25 naponként is kaszálható ez a fajta, amely megnyitotta az OMMI intenzív lucernafajták kategóriáját.

Az Expressz intenzív, gyors növekedésű fajta. 30 napos vágási fordulóban felülmúlta a kísérleti standard fajtákat szénatermésben 3 év átlagában. Sarjadzó képessége igen jó, a kaszálás utáni

növekedése gyors, a szárszilárdsága, a tőállománya a 3. 4. termőévben is jó. Gyakori kaszálások esetén sem ritkul ki.

Az OMMI az Expressz lucerna fajta állami elismerését javasoló előterjesztésében a következőt írta:

Gyors növekedésű, igen gyorsan sarjadzó, perzisztens fajtajelölt. Szárszilárdsága jó, szárazanyag termése kiváló, zöldtermése a meglévő minősített fajtákéval azonos.

Ezen tulajdonságai ma is, amikor 40 fajta (2007.) szerepel az ÁE fajták listáján kedvelté teszik a gazdák körében.

Galaxy Max

Fehérjében gazdag takarmány. Magas hektáronkénti fehérjehozam

Nagyon jó emészthetőség. Elit fajta melynek szelekciójában az emészthetőség volt a legfőbb szempont.

Nyugalmi fázis: 4,5, Művelésben tarthatóság: legalább 4 év, Francia genetika

Talajtípus: gyommagoktól mentes és pH > 6, Felhasználási mód: széna, csomagolva, Tartósítás, szenázs, lucerna pellet.

Gea

Magas takarmányozási értéket képvisel, különösen a fehérje tápértéke magas. Savanyú talajokon telepítése előtt kívánatos meszezni a talajt. Minden vágás után nagyon gyors újra növekedés. Nagyon korán indul fejlődésbe a tél után. Emészthető fehérjetartalma magas. Télállóság: kiváló. Erős gyökérzete miatt a nyári szárazság tűrése kiváló. Vágás: virágzás kezdeti szakaszában, Vetési időszak: február, március, április, szeptember

Vetésnorma: 25-40 kg/ha, Olasz nemesítés.

Giulia

Felálló szárú, rusztikus fajta. Fűkeverékek alkotójaként is kiváló szálastakarmány. Szaponin tartalma alacsony. Magas tápértékű, zöld-, széna-, szenázs vagy szilázs takarmány. Szénájában optimális a levél/szár arány. Feldolgozva jól emészthető szerves anyag, magas karotin tartalommal. Kiváló sarjadzási hajlamú, 4-5 évig kaszálható. Erős gyökérrendszernek köszönhetően jól tolerálja a korai őszi fagyokat illetve a szárazságot. Még őszi folyamán, lehetővé válik a legújabb hajtások begyűjtése.

Vetési Javaslatok: Kora tavaszi hónapokban március elejétől április végéig, valamint kellő csapadékellátás vagy öntözés esetén augusztus közepétől szeptember első dekádjának végéig vethető. A vetéskori optimális hőmérséklet 15 °C feletti érték, amikor robbanásszerű,

egyenletes kelés várható. A csírázás megindulásához a mag tömegének megfelelő 127–133%-os vízfelvétele, gyommentes talajra van szükség.

Lucernavetés vetőmagszükséglet tavasszal vagy ősszel: 25-35 kg / ha Keverten 15-20 kg/ha lucernamag vethető 15-20 kg/ha csenkessel vagy egyéb fűfélével. Vetőmagmélység: 1,5–3 cm.

Tápanyag szükséglet a vetés időpontjában talajtípustól függően: 30–40 kg/ha N-hatóanyag, 130–150 kg/ha P₂O₅, 80–120 kg/ha K₂O.

Önmaga után csak annyi év elteltével javasolt újra telepíteni, amennyi ideig a területet e növényfajjal hasznosították. Télálló lucerna.

Hunor-40

Elismerésének éve: 1989

Botanikai jellemzése: Levélszíne középzöld, levéllemez széle fogazott, alakja elliptikus. Szára világoszöld, antociános. A növény növekedési típusa felálló. Növénymagassága közepes. Virágszíne világoslila, sötétkék, de fehér is előfordul. Ezermagtömege: 2,0-2,4 g.

Gazdasági értéke: Extenzív viszonyok mellett is gyors fejlődésű, kiváló magkötő képességgel rendelkező fajta. Szárazságtűrése jó, tél- és fagyállósága igen jó. Az ország egész területén eredményesen termeszthető. Hervadásos betegségekkel szembeni ellenálló képessége jobb a Kisvárdai-1 fajtánál. Öntözési reakciója kiváló. Szárazanyag-hozama 13-14 t/ha/év.

Olimpia

Magyar nemesítésű tarkavirágú típusú fajhibrid lucerna fajta. Genotípusában hordozza a Svéd lucerna - Szinonim név: Sarlós-, vagy Sárkerep lucerna - (*Medicago falcata*) kedvező tulajdonságait is. Állami elismerése: 2006. Növényfajta-oltalom megadásának éve: 2006. Közepes-magas növénytörzsű, felálló növekedési formájú, vékony szárú, leveles típusú, túlnyomóan kékvirágú (tarkavirágú, sárga- és fehérvirágú növények is előfordulnak a fajta-populációban) lucernafajta.

Kiváló fehérjehozamú fajta. Szárazanyag termése a hivatalos kísérletekben 4 év alatt összesen: zöldtermés 61,9 t/ha (15,5 t/ha/év szárazanyag). Fehérje termése a vizsgált 4 évben összesen: 12,4 t/ha (3,6 t/ha/év). Magas fehérje- tartalmú (23 %). Télállósága, szárazságtűrése kiváló. Maghozama jó. A felszínhez közel dúsan elágazó és egyben mélyre hatoló gyökérzete révén nagyon jól hasznosítja a talaj kisebb tápanyag- és vízkészletét is. Nemesítése savanyú, gyenge termékenységű homok- és erdőtalajokon folyt, ezért alkalmas ilyen talajokon történő eredményes termesztésre is. Kiválóan alkalmas ökológiai gazdálkodásra, biotermék előállítására.

Termesztése gyenge termékenységű homoktalajokon, erdőtalajokon és lejtős, erodált, sekély termőrétegű és savanyú talajokon is eredményes. Savanyú kémhatású talajokon javasolt a telepítés (vetés) előtt legalább 2 t/ha mészkőpor, vagy savanyú Mg-hiányos homokon önporló

dolomit kiszórása. Jó termékenységű és kötött talajokon is versenyképes, nagy- és jó minőségű termést adó fajta. Megfelelő agrotechnikával képes 5-6 éves élettartamra. Az Olimpia lucernafajta tavaszi tiszta telepítése javasolt. Tavaszi telepítés biztonsága a csapadék nagyobb valószínűsége miatt jobb. Nyárvégi telepítés előnye a következő évi nagyobb termés és a gyomosodás is kisebb kockázatot jelent. Ennek ellenére csak akkor válasszuk a nyárvégi telepítést, ha a keléshez szükséges nedvességet biztosítani tudjuk a talajban (vízmegőrző talajművelés, öntözés). Önmagában történő (tiszta) telepítés esetén nemcsak a telepítés biztonsága, de a lucerna várható termése is növelhető. A lucerna tiszta telepítése általánosan javasolható nemcsak nyárvégi, de tavaszi telepítésben is. Vetési paraméterek: vetőmagmennyiség 20 kg/ha (10 millió csíra), vetésmélység 1,5- 2 cm, gabona sortávolságra (12-15 cm).

Szarvasi AS1

Középvastag szárú, jó szár-levél arányú, levélzete középzöld színű. Magyar nemesítés, kiváló takarmányalapanyag. Virágzata közép-lila és lila árnyalatú, közepesnél erőteljesebb fejlődésű. Csigák 2-3 kanyarulatúak, 6-8 magot tartalmaznak. Ezermag súlya: 2 – 2,2 g

Kaszálás után gyorsan sarjadzik. Szántóföldi perzisztenciája kiváló. Öntözött, intenzív körülmények között 4 évig, extenzív körülmények között 5-6 évig termeszthető. Fagyállósága jó, szárazságtűrő. 35-40 napos kaszási fordulóiban ad legtöbb szárazanyagtermést. Fehérje termése a virágzás kezdetén, kékbimbós fejlettségben való betakarításkor a legtöbb.

Vetőmag norma: 20-25 kg/ha

Szarvasi AS3

Középvastag, kissé antociános szárú, megdőlésre kevésbé hajlamos. Levele középzöld, hosszúkás, kissé recés. Virágja: kék és lila vegyes árnyalatú színei alkotják többségben, de megtalálhatóak a fehér és szürkés színű virágok is. Nyugalmi (dormancia) fázis : 4-5 Csigá 3-4 kanyarulatú, 8-10 mag található benne. Ezermagsúly: 2,1 - 2,3 g

Főleg extenzív körülmények között termeszthető kíméletes kaszással akár 7 évig is 40 napos kaszási fordulót használva az ország egész területén. Kaszálás után gyorsan regenerálódik. Szárazságtűrő. Fusariummal és Verticilliummal szembeni rezisztenciája kiváló. Intenzív hasznosításra is alkalmas. Téli fagyállósága jó. Vetőmag norma: 20-25 kg/ha.

Szarvasi Kinga

Állami elismerés éve: 2006

A Magyar Szabadalmi Hivatal által 2006-ban növényi fajta oltalomban részesült. Szára közepesen magas, a levélké alakja ovális, világoszöld színű. Virágzata kékszínű. Perzisztens fajta. Az élettartama alatt az egyes évek, egy-egy adott éven belül a növedékékek termése

kiegyenlített. Hosszú élettartamú, a negyedik-ötödik évben is beállt állományú. Jó szántóföldi rezisztenciájú. Kiváló magtermő-képességű fajta.

Az Országos Fajtakísérletben négy vizsgálati év összesített eredménye 63 t/ha szárazanyag termés, amelynek a fehérje %-a 20,3, a hektáronkénti fehérje termés 12,6 to volt. Kiemelkedő alkalmazkodóképességét bizonyítja, hogy információink szerint mind Szlovéniában, mind Törökországban, állami kísérletekben jó eredménnyel szerepelt.

Termesztése az ország minden területén sikeres lehet, és kedvező ökológiai feltételek mellett a hazai standard fajtáknál gyorsabb növekedésű és nagyobb termést ad. Tavasszal és a vágások után a standard fajtáknál gyorsabban nő illetve korábban sarjad.

Szarvasi Mary

Állami elismerésének éve: 2006

A tavaszi fejlődése a standard fajtához képest gyorsabb. A vágások után a sarjadás 2-3 nap múlva megindul. Szára megdőlésre nem hajlamos, világoszöld színű. Levelei ovális alakúak, enyhén fogazott szélűek. A virágzata a kékszín különböző árnyalata, ettől eltérő szín jelentéktelen mennyiségben fordul elő.

A zöldtermése minden termőhelyen eléri, vagy meghaladja a standard fajtákét. A szárszilárdsága kiváló, ezért a vágás megkésése sem okoz minőségi romlást, mivel az állomány nem dől meg. A szálszilárdsága magtermesztés esetén is előnyös tulajdonság, mivel az álló növényen a mag egyenesen fejlődik és érkei.. Hosszú élettartalmú, precisztens fajta.

Hazánk minden területén termelhető. Gyenge tápanyag szolgáltató képességű talajokon a nagyobb mennyiségű alap és fejtrágyát, illetve öntözést meghálálja.

Tápió

A Tápiószelei 1 lucerna fajta tovább nemesített változata. 2008-ban kapott állami elismerést. Korai virágzású, erőteljes növekedésű, jó szár-levél arányú. Betegségekkel szemben igen nagymértékben rezisztens, fagytűrő képessége kiváló. Szárazságtűrő és akklimatizálódó fajta. Virágzata sötétkék, sötétibolya, kékvirágú lucernának is nevezik. Öntözött, intenzív körülmények között 4 évig, extenzív körülmények között 5-6 évig termesztethető. Széna és pellet készítésre is javasolt fajta.

Vetési időszak: szeptember - október ill. február vége – március eleje, időjárástól függően. Javasolt vetésmennyiség: 20-22 kg / ha.

Tápiószelei 1

Köztermesztésben igen kedvelt, bevált régi lucernafajta. 5 – 6 évig állományban maradva is igen nagy zöldtermést hoz. 1967-ben kapott állami elismerést. Magyarország

vetésterületének. 1/3-át teszi ki. Betegségekkel szemben igen ellenálló, és a fagyűrő képessége is kiváló. Rendkívül akklimatizálódó fajta.

Gazdag karotin és fehérje tartalma, a fehérje nagy biológiai értéke, aminosav garnitúrája miatt jelentős szerepet tölt be a magas színvonalú takarmánybázis kialakításában.

Felálló bokorformát mutató takarmánylucerna. Virágzási ideje közepes. A populáció többnyire egyöntetű, a sötét ibolya virágszirmú egyedek 7-21 %-os, a tarka virágúak pedig

6-9 % gyakorisággal fordulnak elő.

Verko

Francia és német fajtákból Verticillium-ellenállóságra és nagy takarmánytermő-képességre szelektált fajta.

Magasszárú, felállóhabitusú, jó állóképességű fajta. A levél színe sötétzöld. A levélkék alakja lándzsás tojásdad, fonákja gyengén szőrözött. Levél: szár aránya jó (43:57-48:52). A virág színe kétharmad-részt kék, egyharmad-részt lila, a világoskék-től a fehérig terjedő színskálával. Ezermagtömege: 1,9-2,1g

Gyors fejlődésű. Az első két évben igen bőtermő. Verticillium rezisztens. Az intenzív feltételeket meghalálja. A legnagyobb magtermést produkáló hazai fajta. Sokéves átlagban magtermő képessége 20-25%-kal meghaladja a többi fajtáét. A fajtalistán szerepel, és az Európai Unió országaiban minősített vetőmagként forgalmazható.

Telepítéskor és a következő években műtrágyázása célszerű (évi 8,0-12,0 t/ha szénatermés eléréséhez). A műtrágya hatása mésztrágyázással fokozható. Fejtrágyázás: szükség szerint.

Vetőmag-norma: Takarmánytermesztésre: 15-20kg/ha, Magtermesztésre: 8-10 kg/ha

Viktória

Állami elismerés éve: 1994

A termesztési ciklusban mind a 30, mind a 40 naponkénti kaszálási rendszerben több szárazanyag termést adott, mint a standard fajták átlaga. Hozamkiegyenlítetttsége, szárszilárdsága, tél és fagyállósága jó. A fajta szárazanyag termése a különböző termőhelyeken és években a kaszálások többségében több mint a standard fajták termésátlaga. Az egyes években és a négy éves ciklus alatt elért szárazanyagtermés a kísérleti helyek átlagában mindkét kaszálási rendszerben meghaladja a standard fajták teljesítményét. A termesztési ciklusban a standardokhoz viszonyítva a 40 napos kaszálás mellett ért el jobb eredményt. Kaszálásonkénti és évenkénti hozamkiegyenlítetttsége jó, a 3. és 4. évben is többet termelt, mint a standardok. Állománya a 4. év végére kevésbé ritkul ki, mint a kontrol fajtáké.

Termesztése valamennyi lucerna termőterületére ajánlott, az intenzív termesztési feltételekre nagy terméssel reagál közepesen kötött és kötött talajokon egyaránt.

Komlós lucerna

Egy-, esetleg két évig élő, bokros növekedésű-, a rágást és tiprást jól tűrő faj, magas mésztartalmú, meleg talajok növénye.

Vetési idő: III. 10.–IV. 15., VIII. 15.–VIII. 31.

Vetőmagszükséglet: Keverékekben szerepel.

Somkóró

A somkóró a meszes, sovány, sülevényes talajok szárazságtűrő szálás takarmány- és zöldtrágya növénye. Hazánkban mindenütt megterem, ahol az altalajban elegendő a mész és a talajvíz nincsen magasan.

Elsősorban zöldtrágyázás céljára termesztjük, de az értékeesebb pillangós takarmányok pótlására is alkalmas, fehérjében gazdag szálás takarmány. Takarmányozási értékét befolyásolja, hogy az egész növény kumarint tartalmaz, és a kumarintól keserű íze van. Ezért más takarmányokkal keverten, vagy csak szoktatás után etethető. A kumarintartalom csökkenthető, ha szénát készítünk belőle, de növelhető az ízletessége silózással is. Vetésterülete hazánkban állandóan változik. Elterjedését főként az gátolja, hogy a száraz, meszes homokon nehéz megtelepíteni.

A somkóró fontosabb fajai a fehér virágú somkóró (*Melilotus albus* Desr.) és a sárgavirágú vagy orvosi somkóró (*Melilotus officinalis* Desr.). Meszes talajainkon mind a két faj vadnövényként is megtalálható. A korábban termesztésbe vont fehérvirágú somkórónak két termesztett formája van, az egyéves és a kétéves somkóró. Hazánkban elsősorban a kétéves somkóró termesztése folyik.

A somkóró - főleg fiatal korában - morfológiailag hasonlít a lucernához. Gyökérzete fejlett, mélyreható karógyökérzet. Szára felálló és elágazó, 2-3 m magasra is megnő. Levelei hármasan összetettek és erősen fogazottak. A száron kevés levél van. Virágzata megnyúlt fürt. A színe fajok szerint fehér vagy sárga. Jó mézelő növény. Termése barnás-fekete egymagvú hüvely. A magja színben (sárga) és nagyságban hasonló, de alakban eltér a lucernamagtól. Ezermagtömege 1,9-2 g körül van.

A somkóró igénytelen, fagy- és szárazságtűrő növény. Talajigénye csak a mészigényben jelentkezik, főleg az altalaj mésztartalma fontos. A sülevényes, kavicsos, sovány, meszes homokon és a szikes talajokon is megterem. Hazánkban főleg a Duna-Tisza közti meszes homoktalajokon termesztik. Az előveteményekre igénytelen, rendszerint a takarónövénytől függ az előveteménye. Általában két kalászos növény közé kerül. Ha zöldtrágyának termesztjük, kapásnövény következzen utána.

Igénytelen növény, a műtrágyák közül kisebb foszfor- és káliumadagok is elegendők számára. Talajelőkészítése azonos a többi hereféléével, illetve a takarónövényével.

Általánosabb a tavaszi vetés. A kétéves somkórót leggyakrabban rozsra vetjük. Az egyéves somkórót helyesebb takarónövény nélkül vetni, mivel gyors fejlődése miatt felnövi a

takarónövényt. Gabonasortávolságra és 1-2 cm mélyre kell vetni. (Vetőmagszükséglete: 30-35 kg/ha). Homokon a vetés után mindig járassunk gyűrűhengert.

Mechanikai ápolást nem igényel csak hiányos beállottság esetén van szükség gyomirtására. A betegségek közül a peronoszpóra, a somkóró-cerkospóra, a szárfenésedés, a pillangósok tifulás betegsége és a somkóró-mozaikvírus támadhatja meg. Kártevői a csipkézőbogarak, a somkóró-bagolypille és a lucerna-bagolypille.

A tisztán vetett egyéves somkóró három hónap után lekaszállható, vagy leszántható. A kétéves somkóró első évi termése az időjárástól függ. Előfordul, hogy az őszi folyamán számíthatunk egy kaszálásra, de zöldtrágyának is leszánthatjuk. A második évi hasznosítása sokoldalú. Felhasználható: zöldtakarmányozásra, szénakészítésre, legeltetésre, magtermesztésre és zöldtrágyázásra. Zöldtrágyázásra az első és második növedéke is felhasználható, de hogy melyiket szántsuk le, azt mindig a körülmények és a termesztési cél határozza meg. Zöldtrágyázásra legalkalmasabb bimbós korban alászántani.

A kétéves somkóró csak a második évben terem magot. Magnak meghagyható ugyan az első kaszálás is, de célszerűbb a második növedéket megfogni.

Pannon bükköny

Tavaszi keveréktakarmánynak vetve, támasznövénytől a vetésidőtől függően június elejétől a végéig nagy tömegű zöldtakarmányt ad. Nitrogényűjtő képességénél fogva jó elővetemény. A talaj iránt nem igényes, de termesztése a kötött és középötött vályogtalajokon a legsikeresebb. A szárazságot erősen megsínylő vetőmag. Vetése általában zab támasznövényvel történik, de eredményesen termesztethető tavaszi árpával is.

Vetőmagnennyiség: takarmánytermesztésre, talajtípustól függően, támasznövényből 50-70 kg/ha, tavaszi bükkönyből 90-100 kg/ha.

Vetésidője: március.

Jó vízháztartású-, és minőségű- talajokat kedveli. tavaszi zab-, vagy búza támasznövényvel vetik

Vetési idő: III. 01.–31., Vetőmagszükséglet: 90–120 kg/ha vagy Keverékben: tavaszi bükköny (80–100 kg) + zab (35–45 kg)

Szöszös bükköny

Nagy fehérje tartalom, kiváló zöldtakarmány

Vetési idő: IX. 10.–31.

Vetőmagszükséglet:

Keverékben: - szöszös bükköny (65–70 kg) + rozs (70 kg), - szöszös bükköny (50–60 kg) + búza (85 kg)

Tavaszi bükköny

Tavaszi keveréktakarmánynak vetve, támasznövénytől a vetésidőtől függően június elejétől a végéig nagy tömegű zöldtakarmányt ad. Nitrogéngyűjtő képességénél fogva jó elővetemény. A talaj iránt nem igényes, de termesztése a kötött és középkötött vályogtalajokon a legsikeresebb. A szárazságot erősen megsínylő vetőmag. Vetése általában zab támasznövénnyel történik, de eredményesen termesztethető tavaszi árpával is.

Vetőmagmennyiség: takarmánytermesztésre, talajtípustól függően, támasznövényből 50-70 kg/ha, tavaszi bükkönyből 90-100 kg/ha.

Jó vízháztartású-, és minőségű- talajokat kedveli. tavaszi zab-, vagy búza támasznövénnyel vetik. Vetési idő: III. 01.–31. Vetőmagszükséglet: 90–120 kg/ha vagy Keverékben: tavaszi bükköny (80–100 kg) + zab (35–45 kg)

Perzsa here

Üde termőhelyek rövid tenészszejű, egy éves, értékes takarmánynövénye. Tisztán, vagy rövid tenészszejű perjékkel keverékben vetik.

Vetési idő: IV.10.-30., VII.20.-30.

Vetőmagszükséglet: Tisztán: 8-10 kg/ha, vagy keverékben.

Svéd here

Kaszálva és legelőnek egyaránt használható. Gyökere jól elágazó, a szára alacsony. Mélyfekvésű nedves területekre. Toleráns a rosszul lecsapolt talajra, vízborítás toleranciája 7-14 nap. Kiváló télállóképesség. Szárazságtűrése jó. Optimális pH 5,7-7,0, savasság-tolerancia: mérsékelt, lúgosság-tolerancia: alacsony és mérsékelt, sótartalom-tolerancia: alacsony. Felfújódás veszély, lólegeltetés mértékkel tanácsos.

Szarvaskerep

Legelők, rétek gyakori növénye. Nitrogénigényes, mészkedvelő, de a legkülönbözőbb talajokon is megtermő vetőmag. Ahol a vöröshere és a lucerna vetőmag már nem termesztethető sikerrel, a szarvaskerep még termést ad. Magas tannin-, illetve mérsékelt fehérjetartalmánál fogva zölden etetve nem okoz felfúvódást. Karotintartalma, valamint metionin tartalma kiemelkedő az apró magvú pillangós fajok körében, ami elsősorban a legeltetéses hasznosítás során érvényesülhet előnyösen. Az aranka különböző fajtái igen ritkán élősöknek rajta, sőt, ha más pillangósok közelében szarvaskerep van, azokat sem károsítja ez a veszélyes élősök.

Vetési idő: III. 10.–31.

Vetőmagszükséglet: 10–15 kg/ha, többnyire keverékekben alkalmazzuk

Szegletes lednek

Bár a szegletes lednek nem országosan termesztett növény, jelentősége az aszályos évek fokozódásával párhuzamosan növekedhet. Szerepe elsősorban a kedvezőtlen adottságú, aszályra hajló termőhelyeken kiemelkedő, mivel itt a legbiztonságosabban és legbővebben termő takarmányhüvelyes. Éppen a legmostohább tájakon növelhető termesztésével a fehérjedús takarmánybázis. Termesztése kedvező a talajra, a vetésforgóba jól beilleszthető.

A szegletes lednek hüvelye zölden, magja zölden és szárazon is alkalmas emberi tápláléknak. Leves és főzelék formájában, a száraz magot héjától megfosztva, áttörve fogyasztják.

Magja állatok számára fehérjében gazdag takarmány, melyet abrakkeverékben hasznosítanak. Jó kiegészítője a gabonafélék aminosavainak.

A ledneket, mint zöldtakarmányt hazánkban nem, csak külföldön használják. Szalmájának értéke a betakarítástól függ, emészthetősége jobb, mint az egyéb hüvelyeseké.

Zöldtrágyaként fővetésben és másodvetésben is kiválóan hasznosul. Gyökérgümői és nagy zöldtömege révén nitrogénben jelentősen gazdagítja a talajt. Külföldön elsősorban szőlőültetvényekben alkalmazzák.

A lednek jó mézelő növény. Mivel virágzása az akácot követi, így intenzív méhlegelő programokban eredményesen hasznosítható. Ipari célú felhasználására pótkávéként és enyvygártásra voltak próbálkozások.

Vetésterülete jelenleg néhány száz hektárra korlátozódik.

Takarmány repce

Jó zöldtrágyanövény, mely óv az eróziótól. Rendkívül gyorsan, nagy zöldtömeget termel állatok takarmányozására. Magas fehérjetartalmú, lédús takarmány. Kiválóan alkalmas vadlegelőként vadgazdaságokban. Nagy és gyors zöldtömeghozama szeptember végétől egészen a fagyok beálltaig, majd a következő évben már kora tavasszal ízletes zöldtakarmányt biztosít. Fehérjében gazdag leveleket, és a lédús szárat a szarvasmarha nagyon szívesen fogyasztja. A jó ízérzet növeli a takarmányfelvételt. A takarmányrepce vetőmag által nyújtott magas hozam és minőség eredményeként az állatok egészségesebben, gyorsabban fejlődnek. Használata olcsóbb a drága abraktakarmányokénál, mindemellett egy értékes, gazdaságos fehérjetakarmány. Gyorsan képez sűrű zöldborítást és a talajt gazdagon átszövő gyökértömeget. Az intenzív, finom szálú gyökérzet állandó, humuszban gazdag talajszerkezetet alakít ki, valamint elősegíti a talaj szellőzését és mozgósítja a tápanyagokat az utóvetemény számára. Sűrű zöldtakarója által óvja a talajt az eróziós hatásoktól, valamint elősegíti a humuszképződést.

Vetőmagnorma/ha: 12-14 kg

Vöröshere

Fontos fehérjetakarmány. A gyenge barna erdőtalajokon - ha van elég csapadék - ez az egyetlen gazdaságosan termelhető pillangós szálastakarmány. Gyakran a gyepek szálfüveivel társítják azok beltartalmi értékét javító gyepalkotó pillangós. E társításban jobban szénává szárítható, az ismétlődő kisebb esők hatására gyorsan penészesedik. Előnye, hogy a levele kevésbé pereg mint a lucernáé. Gazdasági értékét növeli, hogy a talajt N-ben gazdagítja és javítja a szerkezetét. A vöröshere vetőmag termesztését indokolja az is, hogy elegendő téli és kora tavaszi csapadék esetén csaknem az egész ország területén több az első növedék termése, mint a lucerna vetőmagé.

Elővetemény-értéke kiváló. Az utána következő kalászos termése 1-2 tonnával több mint más(nem pillangós) elővetemény után. A talajba juttatott közel 130 kg N hatóanyagot túl a talaj szerkezetének javításával, a humuszkészlet növelésével járul hozzá a következő növények terméseredményének növeléséhez.

Vetési idő: III. 01.–IV. 15., VIII. 01.–IX. 15. Vetőmagszükséglet: 14–23 kg/ha

Pillangós keverék, hosszan élelő

70% Lucerna, 15% Vörös here, 10% bíborhere, 5% Fehér here

A fajtaösszetételének köszönhetően a különböző termőhelyi feltételek közt is jól teljesítő keverék. Jól illeszkedik a füves keverékek mellé, jelentősen növelve a takarmány értékét.

Az AKG és ZÖLDÍTÉS programban alkalmazható.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember

Mennyiség: 20–25 kg/ha

Borsó

Enduro

Sárga magvú száraz kifejtőborsó étkezési, illetve takarmányozási célra. Jó szárállóságú, bőtermő, könnyen termesztendő fajta. Kiváló elővetemény hatása közismert. Európában széles körben elterjedt, kiváló terméspotenciállal rendelkező, féllévélkés típusú, fehér virágszínű, korai-középkorai fajta. Télállósága jó, megbízható. Növényállománya gyors kezdeti fejlődésű, átlagosan 65-95 cm szármagasságot fejleszt, mely betakarításra kb. 50 cm-re esik vissza. Szárállósága jó. Magja sárga, sima felületű, gömbölyű, ezermagtömege közepesnek mondható (180-200 g). Terméshozama hazai üzemi körülmények között átlagosan 3,5-5,5 t/ha. Nyersfehérje-tartalma jellemzően 22- 23% között van. Vetése termőhelytől függően október közepétől, 1,0-1,1 millió csíra/ha tőszámmal, 5-6 cm-es egyenletes vetésmélységre javasolt. A fajta alapvetően őszi életformájú, de kivételes esetekben kora tavasszal (februárban) történő vetése is lehetséges, amennyiben a talaj megfelelő. Átlagos vetőmagnorma 200 kg/ha. Oltalmazott fajta (EU).

Aviron

Zöld magvú száraz kifejtőborsó étkezési, illetve takarmányozási célra. Nagyon jó télállóságú, kiváló szárállóságú és terméshozamú őszi vetésű fajta. Elővetemény hatása kiváló. Féllevélkés típusú középérésű fajta. Kezdeti fejlődése gyors. A növények közép magasak (átlagosan 70-85 cm), virága fehér színű. Magja zöld, sima felületű, gömbölyű (kissé hengeres alakú). Ezermagtömege közepes (170-190 g), a magok színének egyöntetűsége kiegyensúlyozott. Betakarításkori állománymagassága várhatóan kb. 50-65 cm, szárállósága jó. Termőképessége kiváló, meghaladja a 6 t/ha-t, melyből a hazai klimatikus körülmények között átlagosan 4,0-5,5 t/ha realizálható. A 21-23% közötti nyersfehérje tartalma kiemelkedő hektáronkénti fehérjehozammal párosul. Takarmánykeverékek összeállításánál lényeges TIA, illetve TIU értékei az őszi borsók között az alacsony tartományba esnek.

Betegségekkel szemben általánosságban jó ellenálló-képességgel rendelkezik. Vetése termőhelytől függően október közepétől javasolt. A fajta alapvetően őszi életformájú, de kivételes esetekben kora tavasszal (februárban) történő vetése is lehetséges, amennyiben a talaj megfelelő.

Javasolt vetőmagnormája 1,0-1,1 millió csíra/ha, átlagosan 200 kg/ha. Oltalmazott fajta (EU).

Balltrap

Sárga magvú száraz kifejtőborsó étkezési, illetve takarmányozási célra. Nagy termőképességű, kiváló télállósággal és betegség toleranciával

rendelkező őszi vetésű fajta. Elővetemény hatása kiváló. Féllevélkés típusú, középkorai fajta. Kezdeti fejlődése közepesen gyors. Növénymagassága alacsony-közepes (70-76 cm), mely betakarításra 20-25%-ot veszít magasságából, szárállósága nagyon jó, virágszíne fehér. Magja sárga, sima felületű, gömbölyű (kissé hengeres alakú), színének egyöntetűsége kiegyensúlyozott. Ezermagtömege közepes (180-200 g). Termőképessége kiváló, meghaladja a 6 t/ha-t, melyből a hazai klimatikus körülmények között átlagosan 4,0-5,5 t/ha realizálható. Hektáronkénti fehérjehozama kiemelkedő. Takarmányozási szempontból jelentős, hogy a TIA, illetve TIU értékei az őszi borsók között az alacsony kategóriába sorolhatóak. Vetése termőhelytől függően október közepétől javasolt, hogy a tél beállta előtt a kedvező 4 cm-es növényt magasságot elérje az állomány. A fajta alapvetően őszi életformájú, de kivételes esetekben kora tavasszal (februárban) történő vetése is lehetséges, amennyiben a talaj megfelelő.

Javasolt vetőmagnormája 1,0-1,1 millió csíra/ha, átlagosan 200 kg/ha.

Arkta

Őszi vetésű mezei borsó elsősorban zöldtakarmány céljára, ideális összetevő gabona és hüvelyes keveréktakarmányok előállításához. Kiváló párosítást ad az Mv Talentum (őszi tritikálé) vagy az Mv Hópehely (őszi zab) keverékéhez. Az Arkta Európában az egyik

legnépszerűbb cseh nemesítésű leveles típusú takarmányborsó fajta, mely kedvezőtlenebb körülmények közt is nagyon jó télállósággal bír. Virágának színe lila, magja sima felületű, barna pöttyös fekete köldökkel. Intenzív tavaszi fejlődésében hosszú szárán (150-180 cm), nagy zöldtömeget növeszt, szárazanyag-termésében magas fehérjetartalommal szinte minden termőhelyen. Betakarítása tavasszal, az elvirágzás után, a borsóhévelyek megjelenésekor

ideális, keverék vetés esetében ekkor már a tartónövény zöldtömege és annak összetétele is megfelelő. Zöldtakarmány hozama kísérletek alapján 29-35 t/ha, magtermése tekintetében 6-7 t/ha-os termőképessége idehaza átlagosan 3,5-4,5 t/ha között alakul. Ezermagtömege alacsony (100-110 g), ezért vetőmagnormája 120-150 kg/ha, zöldtakarmány keverékben kb. 75 kg/ha. A vetés termőhelytől függően október közepétől javasolt. A meghatározó betegségekkel szemben jó ellenálló-képességgel rendelkezik. Oltalmazott fajta (EU).

NS Pionír

Minősítés éve 1992

Szára nagyon hosszú, 150-160 cm. Május elején virágzik, virágai lilásrózsaszín színűek. A mag alakja kerek, színe barna, ezerszemtömege 90-110 g. Nagy tömegű, jó minőségű takarmányt szolgáltató fajta. 35-40 t/ha zöldtömeg illetve 6,5-7,0 t/ha szárazanyag előállítására képes. Zöldtakarmánynak őszi vetésben önmagában és gabonával társítva vethető. Az egyik legkorábbi tavaszi zöldtakarmány. A vetőmag előállítása tavaszi vetésben történik. Magtermése 1,5-2,0 t/ha.

ARVIKA

Lila virágú mezei borsó (1972 CZ) Magja barna, márványozott, Ezermagtömeg: 130–140 g, Tömegetakarmány-keverékekhez ajánljuk, Magszín: barna, márványozott.

Nagy vegetatív zöldtömeget adó fajta. Óriási előnye az alacsonyabb ezermagtömeg (120–130 gramm). Hosszú szára van, leveles típusú és lila virágú. Különösen alkalmas tavaszi és nyári takarmánykeverékekbe való vetésre. Felhasználható zöldtakarmánycélú etetésre, szénázásra, szenázsként is alkalmazható, sőt zöldtrágyaként is. Jó fehérjeforrás a takarmányoknál, emellett kiváló elővetemény. Magtermését csak akkor szokás betakarítani, ha vetőmag-előállítási céljából vetették el.

Javasolt vetési idő: Tavaszi takarmánykeverékeknél a lehető legkorábban tavasszal. Nyári keverékeknél az őszi árpa betakarítása után vagy olyan növényfajok után, amelyek hamar lekerülnek a tábláról.

Javasolt vetési csíraszám: 0,8–1,2 millió csíra/ha zöldtakarmány esetén; 0,4–0,5 millió csíra/ha borsó-gabona zöldtakarmány keverék esetén (70–80 kg/ha) + 2,0–2,5 millió csíra/ha gabona (zab, tavaszi búza) (80–100 kg/ha).

Kórtani jellemzők: Általánosan jó ellenálló-képesség a kórokozókval szemben.

ASTRONAUTE

korai érés idejű, stabilan bőtermő, új borsófajta, pergésre nem hajlamos hüvelyekkel és kiváló szárszilárdsággal rendelkezik, betegségeknek ellenálló, könnyen betakarítható típus

Az ASTRONAUTE szemtermése korai és értékes fehérjeforrás, mely a növények jó állóképességéből adódóan ütemesen és veszteségektől mentesen betakarítható. Erőteljes elágazásokban gazdag szárat, könnyen és jól funkcionáló, gyökérgümőkben gazdag gyökérzetet fejleszt. A fajtát jó ellenálló képesség jellemzi a borsólisztharmat és borsóperonoszpóra kórokozóival szemben.

Az ASTRONAUTE valóban kirobbanó produktivitású fajta, hiszen relatív korán kezdi és hosszan tartja a virágzást, így megteremtve a nagyszámú hüvelykötődés alapjait. Pergésre nem hajlamos hüvelyekkel rendelkezik, melyek a betakarítás kezdetére világosbarnára színeződnek. Ekkorra a szemek 16-19 %-os szemnedvesség-tartalmúak azaz valódi teljes érésben vannak és a fajtára jellemző módon sárgára színeződnek.

Gabonafélék magjával keverve az ASTRONAUTE szárazborsó kiemelkedő biológiai értékű tápanyagforrást képes biztosítani az abrakfogyasztó állatok számára. Szalmája jól begyűjthető és ugyancsak értékes takarmányforrás.

ATLAS

Állami elismerés éve 2010 CZ

Zöld magvú, száraz, kifejtő, féllevélkés (afila) típusú, zöldmagvú, tavaszi vetésű, középérésű, nagy termőképességű

A zöldmagvú fajták között a bőtermők közé tartozik. Potenciális termőképessége cca. 6,0 t/ha. Magyarországon üzemi körülmények között 4,2-5,0 t/ha.

Zöld magvú, kerek szemű fajta. Magszínének egyöntetűsége kiváló (97%). Fehérjetartalom magas: 23,6-24,5%. Keményítő tartalom: 49,8-50,9%. Alacsony tripszin-inhibitor aktivitás: TiU 3,5-4,0.

Fehérvirágú, féllevélkés (afila) típusú középérésű fajta. Növénymagassága közepes: 98-100 cm. EMT közepes: 260–280 g. Kezdeti fejlődése gyors, nagyon jó állóképességgel rendelkező fajta, kevésbé dől meg. Jó termőképességű talajokon eredményesen termesztendő. Célszerű betartani a féllevélkés típusú borsó fajtákra jellemző agrotechnikai előírásokat. Jó minőségű vetőágy előkészítése ajánlatos.

A kórokozókkal és kártevőkkel szemben javasolt a védekezés, amikor az indokolt. Betakarítás már 18%-os nedvességtartalomnál elkezdhető annak érdekében, hogy a magminőség jobb legyen.

Kórtani jellemzők: Aszkohitás foltossággal (*Ascochyta pisi*) és gyökér megbetegedésekkel (*Fusarium spp.*) szemben nagy ellen állóképességgel rendelkezik. Botritiszes megbetegedéssel (*Botryotinia fuckeliana*), borsórozsdával (*Uromyces pisi*) és borsó lisztharmattal (*Erysiphe pisi*)

szemben is nagyon jó az ellenálló-képessége. Általánosan betegségekkel szemben nagyon jó ellenállósággal rendelkezik.

Javasolt vetési idő: Tavasszal a lehető legkorábban. Javasolt vetési csíraszám: 0,9-1,1 millió csíra/ha, Vetésmélység: 6-7 cm, Tő hervardást okozó megbetegedések - mérsékelten ellenálló, Aszkohitás foltosság - mérsékelten ellenálló, Botritiszes megbetegedés - mérsékelten ellenálló, Borsórozsdá - ellenálló, Borsó lisztharmat - mérsékelten ellenálló, Borsó peronoszpóra - mérsékelten ellenálló.

ESO

Állami elismerés éve 2012 CZ

Tavaszi sárga magvú kifejtőborsó, féllevélkés (afila) típusú, sárgamagvú, tavaszi vetésű, középérésű, nagy termőképességű.

Csehországban állami fajtakísérletekben (2010-2012) a nagyobb termőképességű fajtákhoz sorolható, a standard fajtákhoz viszonyítva 105,7%-kal termett többet. Potenciális termőképesség: cca. 6-6,5 t/ha Magyarországi körülmények között átlagosan 4,5-5,0 t/ha termés realizálható. Sárga magvú, kerek szemű fajta. Magszínének egyöntetűsége kiváló: 96–98%. Fehérjetartalom magas: 22,3-22,9%. Keményítő tartalom: 50,3-50,7%. Alacsony tripszin-inhibitor aktivitás: TiU 3,7–4,4. Fehérvirágú, féllevélkés (afila) típusú középérésű fajta. Növénymagassága közepes: 100–101 cm. EMT közepes: 251–256 g. Jól tolerálja a tavaszi szárazabb viszonyokat és az alacsonyabb hőmérsékletet. Nagyon jó állóképesség jellemzi a vegetáció teljes ideje alatt, jó gépi betakarítás tervezhető a fajtával. Jó termőképességű talajokon eredményesen termesztendő. Célszerű betartani a féllevélkés típusú borsó fajtákra jellemző agrotechnikai előírásokat. Jó minőségű vetőágy előkészítése ajánlatos. A kórokozókkel és kártevőkkel szemben javasolt a védekezés. Betakarítás már 18%-os nedvességtartalomnál elkezdhető annak érdekében, hogy a magminőség jobb legyen.

Kórtani jellemzők: Aszkohitás foltossággal (*Ascochyta pisi*) és gyökér megbetegedésekkel (*Fusarium* spp.) szemben nagy ellenállóképességgel rendelkezik. Botritiszes megbetegedéssel (*Botryotinia fuckeliana*), borsórozsdával (*Uromyces pisi*) és borsó lisztharmattal (*Erysiphe pisi*) szemben is nagyon jó az ellenálló-képessége. Általánosan betegségekkel szemben jó ellenállósággal rendelkezik.

Javasolt vetési idő: Tavasszal a lehető legkorábban, Javasolt vetési csíraszám: 0,9-1,1 millió csíra/ha, Vetésmélység: 6-7 cm.

Tőhervardást okozó megbetegedések - mérsékelten ellenálló, Aszkohitás foltosság – ellenálló, Botritiszes megbetegedés - mérsékelten ellenálló, Borsórozsdá - ellenálló, Borsó lisztharmat - mérsékelten ellenálló, Borsó peronoszpóra - mérsékelten ellenálló.

HANKA

A Hanka étkezési és takarmányozási célra is felhasználható szárazborsó fajta. Középmagas, jó állóképességű. A pálhalevél középnagy, nem márványozott, a virágok fehérek, a hüvelyek párosak, egyenesek tompa véggel. A mag nem kiegyenlített nagyságú, gömbölyű, sima. Színe világossárga, hántolva élénksárga. Intenzív termesztési körülményeket igénylő fajta, amelynek a hüvelyei a szár első negyedében helyezkednek el, így gépi betakarításra kiválóan alkalma. Fuzáriumos tőhervadással szemben gyakorlatilag ellenálló. Peronoszpóra és aszkohítás levélfoltosság kisebb, a lisztharmat nagyobb mértékben fertőzi.

jó magtermő képesség, könnyű gépi betakaríthatóság, sárga magvú, jó állóképesség, intenzív termesztési igény, magas fehérjetartalom (23-23,5%)

Ajánlott vetőmag mennyiség: 200-280 kg/ha (termesztési céltól függően), Vetés idő: március 10-25 között, Vetés mélység: 6-8 cm, Magtermőképesség: 5,5-6 t/ha, Ezermagtömeg: 250-260 g, Tenyészdő: kb. 110 nap

IMPULS

Állami elismerés éve 2009 CZ

tavaszi zöld magvú kifejtőborsó, féllevélkés (afila) típusú, zöldmagvú, tavaszi vetésű, középérésű, nagy termőképességű

A zöldmagvú fajták között a legbőtermőbb. Potenciális termőképesség: 5 t/ha, de csapadékosabb vidékeken elérheti a 6-7 t/ha szintet is. Magyarország vetőmag-előállításban (2016.): 4,4 – 4,7 t/ha. Zöldmagvú, kerek szemű fajta. Magszínének egyöntetűsége kiváló: 97%. Fehérjetartalom magas: 23,4-23,9%. Keményítő tartalom: 49,3-49,5%. Alacsony tripszin-inhibitor aktivitás: TiU 3,6-3,7. Fehérvirágú, féllevélkés (afila) típusú középérésű fajta. Növénymagassága közepes: 98-100 cm. EMT közepes: 260–280 g. Kevés rizikóval termesztethető, különösen jó állóképességgel rendelkező fajta. Jó termőképességű talajokon eredményesen termesztethető. Célszerű betartani a féllevélkés típusú borsó fajtákra jellemző agrotechnikai előírásokat. Jó minőségű vetőágy előkészítése ajánlatos. A kórokozókkal és kártevőkkel szemben javasolt a védekezés, amikor az indokolt. Betakarítás már 18%-os nedvességtartalomnál elkezdhető annak érdekében, hogy a magminőség jobb legyen.

Kórtani jellemzők: Aszkohítás foltossággal (*Ascochyta pisi*) és gyökér megbetegedésekkel (*Fusarium spp.*) szemben nagy ellen állóképességgel rendelkezik. Botritiszes megbetegedéssel (*Botryotinia fuckeliana*), borsórozsdával (*Uromyces pisi*) és borsó lisztharmattal (*Erysiphe pisi*) szemben is nagyon jó az ellenálló-képessége. Általánosan betegségekkel szemben nagyon jó ellenállósággal rendelkezik.

Javasolt vetési idő: Tavasszal a lehető legkorábban, Javasolt vetési csíraszám: 0,9-1,1 millió csíra/ha, Vetésmélység: 6-7 cm. Aszkohítás foltosság - mérsékelten ellenálló, Botritiszes megbetegedés – ellenálló, Borsórozsdá – ellenálló, Borsó lisztharmat – ellenálló, Borsó peronoszpóra - mérsékelten ellenálló.

Irina

szárazborsófajta

Botanikai jellemzése: Magja kissé tojás alakú. Levélkés típusú. Szára középhosszú, lombszíne sárgás középzöld. Virágzási és érési ideje közepes. Virágja krémszínűbe hajló fehér. Hüvelyei közepesen hosszúak, szélesek, gyengén görbültek, tompa végűek. A magkezdemények száma közepes, ezermagtömege 230-240 g. Hántolva világosabb zöld színű, fakulásra hajlamos.

Gazdasági értéke: Gépi betakarításra alkalmas, intenzív termesztési körülményeket igénylő fajta. Állóképessége közepes. A fuzáriumos tőhervadással szemben ellenálló. Potenciális termőképessége 5-6 t/ha.

KENZOO

(francia fajta) Kezdeti fejlődése erős, korán virágzik, jó a stabilitása, termése nagy szemű, magas fehérjetartalmú, jó gyomelnyomó hatású. Javasolt vetésnorma = 900 e mag/ha ~ 180 – 200 kg.

LESSNA

Korai érésű, nagyon gyors kezdeti fejlődési erélyű, takarmányborsó, közepes magasságú, jó állóképességű növény, betegségekkel szemben ellenálló, afila-típusú, erősen kacsos növény, fehér virágú, sárga, kerek mag, ezermag tömeg: magas, ~213gr./1000 mag, fehérje: ~23%, termésátlag: 2016-ban 5,2 t/ha (Győr), száraz területekre is kiválóan alkalmas,

Vetőmag norma: 100 mag/m², cca 250 kg/ha.

PROPHET

Zöld magvú, száraz, kifejtő.

SALAMACA

Bőséges termés és kiváló állóképesség, könnyű betakaríthatóság, nagy termésbiztonság, magas fokú agro-ökológiai alkalmazkodóképesség.

Sárga magvú, nagy termőképességű, magas fehérjetartalmú borsó, kiemelkedő állóképességgel. A teljes növényállomány az erős kacsoknak köszönhetően nagyon jól összekapaszkodik, így betakarítása veszteségektől mentes. Étkezési és takarmánycélú alapanyagként egyaránt hasznosítható. Javasolt vetésnorma: 85-95 csíra/m², Javasolt vetésidő: február – március, Javasolt vetésmélység: 4-6 cm.

Sirius

A Sirius levélkés típusú, elsősorban zöldtakarmánynak alkalmazható, de abraktakarmánynak is használható tavaszi takarmányborsó. Nagy zöldtömeget ad, nyersfehérje tartalma magas. Alkalmas tavaszi és nyári takarmánykeverékekbe való vetésre. Gyors kezdeti fejlődésű, jó gyomelnyomó képességű. Felhasználható zöldtakarmányként és szenázsként, valamint zöldtrágyaként is. Szára 120-150 cm hosszú. Jó lizsthermat toleranciával rendelkezik.

Nagy zöldtömeg, korai vetés, kiváló zöldtrágya, kiváló zöldtakarmány, egészséges, fehérjében gazdag. Ajánlott vetőmag mennyiség: 180-200 kg/ha, Vetés idő: február 20-tól, Vetés mélység: 6-8 cm, Magtermőképesség: 2-2,5 t/ha, Zöldtömeg: 30-70 t/ha, Ezermagtömeg: 180-250 g

Susan

Barnászöld márványozott magvú zöldtakarmány borsó, szára nagyon hosszú, lombszíné világoszöld, virágszíné halványlila.

Termőképessége 28-36 t/ha zöldtakarmány termesztés esetén.

Ezermagtömege 180-200 g. Tenyészideje 65-70 nap.

Javasolt tőszám 1 000 000 - 1 500 000 csíra/ha.

Fehérjetartalma zöldtakarmány esetén 23-26 % szárazanyagra számolva.

Javasolt tápanyag ellátás 150-250 kg összehatóanyag tartalmú 1:1:1 NPK arányú műtrágya hektáronként.

Vegyszerérzékenység az engedélyezett vegyszerekkel szemben nincs.

ZEKON

Állami elismerés éve 1998 tavaszi zöld magvú kifejtőborsó, féllevélkés (afila) típusú, zöldmagvú, tavaszi vetésű, középérésű, nagy termőképességű.

Magyarországon jellemzően 3,0-4,0 t/ha.

Zöldmagvú fajta. Magszínének egyöntetűsége jelentős. Nyersfehérje-tartalom átlagosan: 19,5-23,8%. Fehérvirágú, féllevélkés típusú középérésű fajta. Növénymagassága: magasabb intermediális növekedési típusú. EMT közepes (256 g). Nagyon jó állóképesség jellemzi a vegetáció teljes ideje alatt, jó gépi betakarítás tervezhető a fajtával. Középérésű fajta, jó termőképességű talajokon eredményesen termesztendő. Célszerű betartani a féllevélkés típusú borsó fajtákra jellemző agrotechnikai előírásokat. Ajánlatos jó minőségű vetőágy előkészítése. A kórokozókkal és kártevőkkel szemben javasolt a védekezés. Betakarítás elkezdhető lehetőleg 18%-os nedvességtartalomnál annak érdekében, hogy a magminőség jobb legyen. Régóta köztermesztésben lévő, megbízható, stabil fajta.

Kórtani jellemzők: Borsó megbetegedéseivel szemben közepesen jó ellenálló-képességgel rendelkezik. Fuzáriumos tőhervadással szemben (*Fusarium* spp.) rezisztens fajta.

Javasolt vetési idő: Tavasszal a lehető legkorábban, Javasolt vetési csíraszám: 1,0-1,1 millió csíra/ha, Vetésmélység: 6-7 cm.

Tőhervadást okozó megbetegedések - mérsékelten ellenálló, Aszkohítás foltosság - mérsékelten ellenálló, Botritiszes megbetegedés - mérsékelten ellenálló, Borsó lisztharmat - mérsékelten ellenálló, Borsó peronoszpóra - mérsékelten ellenálló.